

EKSAMENSSAMARBEIDENDE FORKURSINSTITUSJONER

Forkurs for 3-årig ingeniørutdanning og integrert masterstudium i teknologiske fag og tilhørende halvårig realfagskurs.

Universitetet i Sørøst-Norge, OsloMet, Høgskulen på Vestlandet, Høgskolen i Østfold, NTNU, Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger, UiT-Norges arktiske universitet, NKI, Metis.

Eksamensoppgave

KOMMUNIKASJON OG NORSK

Bokmål

16. mai 2022

kl. 9.00-14.00

Hjelpemidler:

Alle skriftlige hjelpemidler

Andre opplysninger:

Oppgavesettet består av tre sider medregnet forsiden, og det inneholder to alternativer som hver består av to deloppgaver.

Du skal svare på ett av alternativene, og du skal svare på samtlige deloppgaver i det alternativet du velger.

Vedlagt finner du også et utvalg av tekster. Noen av tekstene inngår direkte i enkelte av oppgavene, mens andre kan inneholde bakgrunnsstoff. Se oppgavetekstene.

Du skal svare på **enten** alternativ 1 **eller** alternativ 2. Du skal svare på alle deloppgavene (oppgave 1 a og b og oppgave 2) under det alternativet du velger. **Merk at drøftingsdelen skal utgjøre mer enn 50% av den samlede besvarelsen din, og at besvarelsen av oppgave 1 skal være vesentlig lengre enn besvarelsen av oppgave 2.** Oppgave 1 a og b skal skrives sammen som én sammenhengende tekst med innledning, hoveddel og konklusjon. Du skal bruke vedleggene som kilder i besvarelsen din og sette dem opp i en litteraturliste til slutt, sammen med eventuelle andre kilder du bruker.

Alternativ 1 – tekstanalyse, drøfting og sammendrag

Les kronikken «Den stille pandemien» av Tommy M. Sotkajævi (vedlegg 1) og diktet «Smilet i ditt eget speil» av Chris Holsten (vedlegg 2).

Oppgave 1

- a. Finn hovedsynspunkt i kronikken «Den stille pandemien» (vedlegg 1) og temaet i diktet «Smilet i ditt eget speil» (vedlegg 2). Begrunn tolkninga di.
- b. Drøft fordeler og ulemper med å belyse ulike temaer gjennom sakprosa og skjønnlitteratur. Finnes det muligheter innen en av sjangrene som ikke er like tilgjengelig i den andre? Trekk inn kjennetegn for de to hovedsjangrene og vis med eksempler hvordan tekstene kan benytte seg av ulike virkemidler for å belyse et tema og fremme eventuelle budskap.

Oppgave 2

Write a summary of the article “Den stille pandemien” av Tommy M. Sotkajævi. Being able to write effective summaries of texts is important for professionals in all technical disciplines. Readers in professional organizations rely on effective summaries to get the general idea about a product, process, or a problem. Remember to include all the main ideas and to write only in your own words (no direct quotes). Your target audience are people who are interested in the subject of the article but are not experts in it. Therefore, you have to be careful about using complex jargon, etc.

Your finished summary should be 200-300 words. The article you are summarizing is your “source”. Therefore, it must be cited and documented. Write the summary in English.

Alternativ 2 – kommunikasjonsanalyse, drøfting og sammendrag

«Facebookgruppen ‘Vi som krever billigere strøm’ har passert en halv million medlemmer, og torsdag demonstrerte flere tusen mennesker i byer som Oslo, Bergen Stavanger og Harstad med krav om lavere strømpriser. Blant deltagerne i Oslo var partilederne for både Rødt og Frp, som holdt hver sin appell.» (Sneve, 2022)¹

Les kronikken «Tillitskrisen» av Oda Tvedt (vedlegg 3).

---

¹ Sneve, Stein (2022): «Regjeringen må ta tilbake kontrollen med kraftmarkedet, om den skal løse strømkrisen mer permanent», *Avisa Nordland* 21.03.2022

Oppgave 1

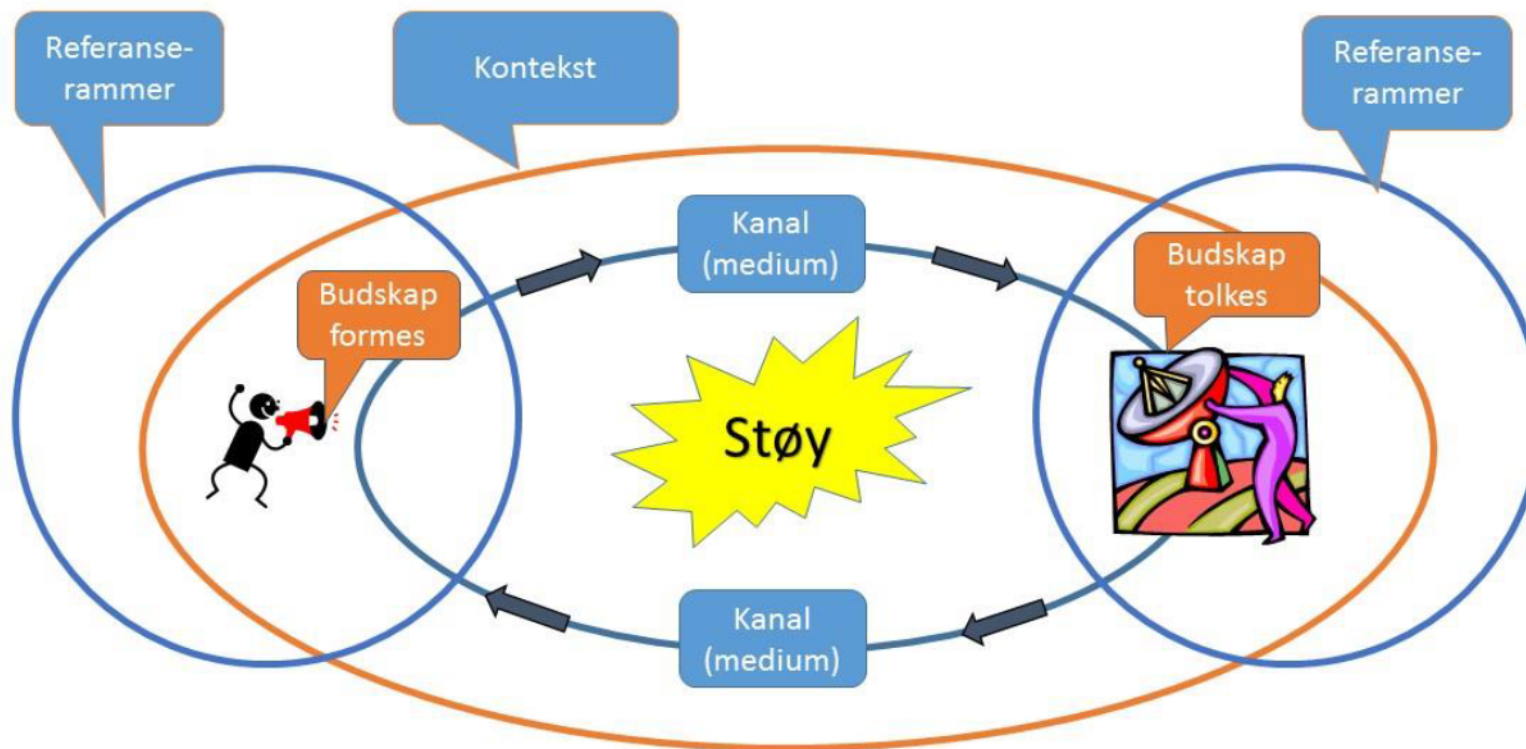
- a. Analyser kommunikasjonssituasjonen regjeringen ble stilt overfor da den såkalte strømkrisen slo innover landet vinteren 2021/2022. Du skal bruke kommunikasjonsfaglig teori i analysen. Bruk kommunikasjonsmodellen i vedlegg 4 eller en kommunikasjonsmodell du har benyttet i undervisningen.
- b. Drøft synspunktene som kommer frem i kronikken til Oda Tvedt.

Oppgave 2

Write a summary of the article "Tillitskrisen" av Oda Tvedt. Being able to write effective summaries of texts is important for professionals in all technical disciplines. Readers in professional organizations rely on effective summaries to get the general idea about a product, process, or a problem. Remember to include all the main ideas and to write only in your own words (no direct quotes). Your target audience are people who are interested in the subject of the article but are not experts in it. Therefore, you have to be careful about using complex jargon, etc.

Your finished summary should be 200-300 words. The article you are summarizing is your "source". Therefore, it must be cited and documented using APA Style. Write the summary in English.

Kommunikasjonsprosessen

Den stille pandemien

Det vokser fram en pandemi av psykisk uhelse i det stille. Ansvar for det bør veie tungt på våre politikere.

Tommy M. Sotkajærvi Psykologspesialist, samfunns- og allmennpsykologi

NRK Ytring

Publisert 20. jan. kl. 09:35

Oppdatert 20. jan. kl. 18:32

Weblenke: <https://www.nrk.no/ytring/den-stille-pandemien-1.15808756>

Da covid-19 for alvor traff Norge i 2020 var det tydelig for oss som jobber med psykiske lidelser at virusinfeksjoner ikke var den eneste helseutfordringen vi sto overfor.

Allerede i pandemiens første år, viste enkelte studier opp mot en tredobling av angst- og depresjonssymptomer i Norge. Og Norge er ikke unikt. FN uttrykte tidlig bekymring for den mentale helsen globalt, basert på innledende rapporter fra flere land, og anbefalte samtlige nasjoner å ta grep for å begrense skadevirkningene.

Markant økning

Mot slutten av fjoråret viste en fersk studie i det anerkjente medisinske tidsskriftet *The Lancet* oss hvordan verdenssamfunnet har klart oppgaven. Den viser **en markant global økning i de to «store» psykiske lidelsene angst og depresjon i koronaårene 2020 og 2021**. Den inkluderer flere studier fra 204 land, og estimerer en økning i depresjon med 28 prosent og angstlidelse med 26 prosent.

«Det som tjener penger blir prioritert, og resten blir sulteforet.»

Oversatt til tall er dette i underkant av 150 millioner nye tilfeller av alvorlig psykisk lidelse, som kommer i tillegg til den store sykdomsbelastningen de allerede har på verdenssamfunnet.

Kvinner og unge er de gruppene der økningen er sterkest. Det er ikke overraskende.

Helt siden begynnelsen av 90-tallet har befolkningsstudier vist en jevn stigning i depresjon og angst, spesielt depresjon. Disse to lidelsene er både

rangert på topp 25 i den globale sykdomsbyrden og i såkalte helsetapsjusterte leveår.

Ikke bare rammer lidelsene mange. De rammer dem hardt, og påvirker hele livsløp på tvers av alder, kjønn og hvor du bor. De seneste 30 årene har verken forekomst av depresjon eller angst på noe tidspunkt blitt redusert, til tross for ny forskning og utvikling av behandlingsmetoder.

Det er dermed fristende å slå fast at det er svært lite som tyder på at vi kan løse mentale helseutfordringer i psykisk helsetjeneste.

«Store deler av helsevesenet er tuftet på amerikanske markedsmodeller.»

Konteksten vi lever våre liv i ser ut til å bety mer. Sosial ulikhet, klimaendringer og pandemihåndteringen, er eksempler på belastninger som gjennomsyrrer våre kollektive liv, og som tydelig påvirker den mentale helsen vår i negativ retning.

Alvorlige langtidsvirkninger

Når det gjelder covid-19, ser det ikke ut som det er selve infeksjonssykdommen, men smitteverntiltakene som skader vår mentale helse i størst grad. Tiltak som sosial isolasjon, begrenset bevegelsesfrihet, innskrenkninger på arbeidsliv og livsutfoldelse, økonomiske begrensninger, samt konstant endrende og usikre kjøreregler for samfunnet.

Det er invasjoner av våre liv som mangler sammenligningsgrunnlag uten å se til samfunn i krigstilstand.

Gjennom hele pandemien har disse tiltakene vært medisinen politikere har grepet til, og som vi alle har måtte spise. Med de alvorlige og mulig langvarige bivirkningene som det resulterer i.

Å ta medisin som gjør deg syk, burde være forbeholdt situasjoner der alternativet er verre. Om man tømmer den samme medisinen i drikkevannet, mener jeg at det bør være for å hindre umiddelbar livsfare.

«Ikke bare rammer lidelsene mange. De rammer dem hardt.»

I 2022 står vi ovenfor en situasjon der de fleste her i landet som vil, kan beskytte seg via vaksine. Alt tyder på at covid-19 vil føye seg inn i rekken av andre sykdommer og infeksjoner vi aldri blir kvitt.

Likevel blir vi fortsatt underlagt tiltak. Ikke fordi vi er i umiddelbar fare, men fordi forhenværende og nåværende beslutningstakere ikke makter å skape et helsevesen som kan ivareta en varslet krise.

Amerikanisert helsevesen

Vi liker å skryte av et godt helsevesen i Norge. Men sannheten er at store deler av helsevesenet er tuftet på amerikanske markedsmodeller, innført av blåøyde beslutningstakere som liker å leke butikk.

Det som tjener penger blir prioritert, og resten blir sulteforet. Vi kjenner det fra psykisk helsevern, helseforetakenes uønskede bonusunge. Nå får vi kjenne det på intensivkapasitet. Sengene som skulle vært der nå, er ikke der.

De ville kostet penger, tjent lite. Bad business i fredstid.

At den nye regjeringen nå kaster småpenger på problemet, er en mager trøst. Det viser liten politisk vilje til å gjøre grunnleggende og nødvendige endringer i hvordan helseforetakene organiseres og prioriteres. Nedstengingen i desember viste imidlertid vilje til å utøve makt over befolkningen.

- Psykisk helse taper i alle tilfeller, slik den så ofte gjør. Din gamle mor sitter trygt og ensomt hjemme alene, mens ungdommen sørger over sin tapte ungdomstid. Ansvaret bør veie tungt på de med makt til å vurdere fremtidens tiltak.

Smilet i ditt eget speil

Artist: Chris Holsten

Album: Bak en fasade

Utgitt: 2022

Jeg ser du kunne hatt det litt bedre
Jeg vet du har det vondt, slipper ingen inn på deg
Små føtter i et iskaldt hav
Hodet under vann, later som om alt er greit
Elska av de andre men du elska ikke den du var
For gutten inni bildet klarte aldri å finne gode svar
De sa du dansa på roser
De sa du aldri dro feil
Men det var en ting du savna
Det var smilet i ditt eget speil
Stupet i havet
I frihet for deg
Under vann for å skrike
Så ingen kunne høre deg
Kast maska du har lov til å gråte
Du skulle sagt ifra, men vet at det er lett å si
Ikke hør på alle stemmer i hodet
Som sier du er svak, det er lov å ha det vanskelig
Elska av de andre men du elska ikke den du var
For gutten inni bildet klarte aldri å finne gode svar
De sa du dansa på roser
De sa du aldri dro feil
Men det var en ting du savna
Det var smilet i ditt eget speil
Stupet i havet
For frihet for deg
Under vann for å skrike
Så ingen kunne høre deg
For du dansa på roser
Dro feil
Du savna
Smilet i ditt eget speil
Stupet i havet
For frihet for deg
Under vann for å skrike
Så ingen kunne høre deg
De sa jeg dansa på roser
De sa jeg aldri dro feil
Men det var en ting jeg savna
Det var smilet i mitt eget speil

Vedlegg 2

Kilde: [LyricFind](#)

Låtskrivere: Alexander Fallo / Benjamin Elis Gioertz / Christoffer Holsten / Lars Rosness / Synne Vorkinn
Teksten for Smilet i ditt eget speil © Sony/ATV Music Publishing LLC, Warner Chappell Music, Inc

Globalt sett har det liberale demokratiet hatt et tiår med nedgang på alle måter. Og verre kan det bli.

Tillitskrisen

ODA TVEDT

KRONIKK Oda Tvedt, Ph.d.-stipendiat i filosofi

ILLUSTRASJON: KNUT LØVÅS, KNUTLVAS@GMAIL.COM

22.01.2022

Weblenke: <https://klassekampen.no/utgave/2022-01-22/tillitskrisen>

Tillit er en av de avgjørende faktorene som ofte blir trukket frem for at de skandinaviske velferdsstatene er så vellykkede. Vi har høy grad av både sosial og politisk tillit. Altså stoler vi på hverandre og på at samfunnets institusjoner fungerer. Dette gjør blant annet at vi klarer å samarbeide om store og krevende prosjekter, som velferdsstaten.

Dersom man skulle ønske å destabilisere et demokrati, ville det kunne gjøres ved å slå sprekker i tilliten et lands innbyggere har til sine politiske institusjoner og makthavere – for eksempel ved å så desinformasjon. Desinformasjon virker på den måten at den skaper usikkerhet omkring og undergraver sannhetsbegrepet i seg selv, og slik svekker tilliten til autoriteter. En annen fremgangsmåte kunne vært å så tvil om hvorvidt et lands myndigheter kunne levere grunnleggende goder – som for eksempel strøm og varme i et av verdens nordligste land.

Denne høsten og vinteren har galopperende strømpriser gitt oss det vi nå kjenner som en strømkrise. Krisen skyldes mange og komplekse faktorer, har vi fått vite, men den viktigste er kanskje at Putins Russland ikke leverer gass som forventet. Knapphet på gass skyver energiprisene i været.

Det må sies å være en krise når et kraftland som Norge plutselig må forholde seg til en mangedobling av nødvendige utgifter som de færreste hadde forutsett. For forbrukere vil dette etter hvert gjenspeiles i høyere utgifter også til andre varer enn strøm, fordi produksjonskostnadene på andre varer stiger.

Samtidig står regjeringspartiene nærmest uten virkemidler i kampen mot de himmelhøye prisene, etter eget sigende. Ikke kan de regulere strømeksperten, ikke kan de regulere markedet, og ikke kan de sette et pristak for strøm. Regjeringen har derfor et kommunikasjonsproblem.

Enten må de innrømme at et stortingsflertall har forhandlet bort muligheten til å sikre tilgang til livsnødvendige ressurser for den befolkningen de har fått tillit fra til å tjene, eller så må de innrømme at de har ansvar for krisen. Ingen av delene er særlig tillitvekkende.

Å knytte seg til EUs energimarked har svekket norske innbyggers sikkerhet på to måter. For det første kan det gjøre oss sårbare for nettopp den typen markedsmanipulasjon som kan være et ledd i en strategi for å svekke Europa som maktsentrum. Når krisen i tillegg rammer våre mest grunnleggende behov – mat og varme – er situasjonen egnet til å svekke innbyggenes tillit til at staten kan beskytte oss.

Men dersom Kreml skrur igjen gasskranen som ledd i en plan om å svekke tilliten innbyggere har til sine styresmakter, må vi kunne legge til at russerne må sies å ha fått god hjelp av politikerne selv.

«Det spørs om Store-regjeringen har tid til å løfte blikket.»

I det som må sies å ha vært et *ammus horribilis* for Stortinget, har vi sett representanter fra nær sagt hele det politiske spekteret følge hverandre i en pinlig kanossagang, mens de har lagt seg flate for at det kan oppleves som at de har misforstått alt fra hvordan de fører reiseregninger til hvor de egentlig bor, uten at det virker som om det får nevneverdige konsekvenser. I hvert fall ikke noen som kan sammenlignes med de konsekvensene det har å tabbe seg ut som Nav-bruker.

Den systematiske mistilliten velferdssystemet vårt utviser mot dem som har behov for dets tjenester, står i grell kontrast til den grenseløse tilliten Stortinget har vist sine egne. Den er nærmest kun overgått av tilliten den forrige regjeringen viste næringslivsaktører da koronakrisestøtten skulle fordeles.

Det spørs om tilliten som har blitt markedsaktører og maktpersoner til del, ikke har ført til en generell tillitsknekk.

Strømkrisen ser dermed ut til å føye seg inn i rekken av en lang rekke av episoder og fenomen som på sikt kan føre til en mer dramatisk krise enn både strømpriser og pandemi hittil har brakt til torgs, nemlig en tillitskrise som rammer selve demokratiet.

Mange opplever nå at politikerne har beriket seg på fellesskapets verdier, at fellesskapet ikke tar vare på de som faller utenfor, at fellestjenester som sykehus og fastleger har blitt bygget ned, og at staten ikke kan levere grunnleggende og livsnødvendige tjenester som energi til helt vanlige folk. For å få til positive endringer som faktisk løser noen av disse problemene, er politikerne avhengig av tillit fra befolkningen.

Globalt sett har det liberale demokratiet hatt et dårlig tiår, med nedgang på alle måter: De fleste demokratiske land har blitt mindre demokratiske, autoritære regimer har blitt flere og mer autoritære, og de demokratiske har blitt færre. I den sammenhengen er en tillitskrise alvorlig. Det spørs om Store-regjeringen har tid til å løfte blikket og legge inn innsatsen som trengs for å bygge tillit der de går fra krise til krise, samtidig som de prøver å bli varme i de nye trøyene sine. Men om velferdsstaten skal overleve, er det oppgaven de står overfor. Oppfatningen om at de folkevalgte er blitt folkestyrere, og om en herskende elite som først og fremst er ute etter å mele sin egen kake, er en oppfatning som er skadelig for limet i samfunnet og på sikt også dermed for den tilliten som er avgjørende for vellykkede demokratiske prosesser.

Samtidig som Europas energikrise gjør det luksusdyrt å holde varmen i Sør-Norge, fremstår strømkrisen som en trussel mot vår evne til å holde oss med andre nødvendigheter: Matprodusentene, som står uten mulighet for å velte produksjonskostnaden over på markedet, står i en lønnsomhetskrise som truer vår evne til selvforsyning. I USA ser vi at tilliten til myndighetene er så lav at mange nok amerikanere fortsatt er uvaksinerte til at pandemien fortsetter sine herjinger. Bare spør Biden.

Et demokrati er ikke lett å definere, og en god del ulike statsforfatninger kan falle innunder definisjonen. Felles for dem er at de på en meningsfull måte må involvere en bred og reell stemmerett, enten direkte eller for å velge representanter. Men et demokrati er ikke bare formalia på et papir: En forutsetning for at demokratiet skal fungere godt, er at det består av folk som

Vedlegg 3

oppfatter og tror på at de lever i et demokrati og at de har reell påvirkningskraft på de beslutningene som tas. Tillit er med andre ord et nøkkelbegrep.

Idet mange nok får en pessimistisk innstilling til hvor stor beslutningskraft som egentlig er underlagt demokratiske prosesser, eller i hvilken grad det er folket som faktisk er det styrende organet, er demokratiet i trøbbel. De himmelhøye prisene på et nødvendighetsgode slår nok en sprekk i tillitsforholdet mellom innbyggere og styrende og eroderer med det vekk nok en liten bit av vårt demokratiske fundament.

[Tillitskrisen | Klassekampen](#)